

Med Slovenci je bilo preveč Judežev. — Ogerski poslanec Istoczy je hud nasprotnik Judom ali čifutom in uže priprave, da bi drugo leto pri novih volitvah (korteših) bilo več njemu podobnih poslancev izvoljnih. Magjari zvito ščujejo Srbe na Hrvate, pa te na one, da bi oba dva slovanska naroda leži strahovali in teptali. Žali Bog, da se Magjarom to posrečilo; pri volitvah za hrvatski zbor so v Krajini zmagali skoraj povsod prijatelji magjaronskega bana Pejačevića. Ta mož preganja hrvatske domoljube, kder le more in zaplenjujejo neodvisne liste. Tudi v Dalmaciji se Hrvatom neprilike delajo in v Zadru konfiscirajo vsak hrvatski list, če le malo zine zoper vladine naredbe. V Hercegovini bojijo se nove vstaje, posebno okolo goratih Nevesinj.

Vnanje države. Bismark trosi med svet novost, da je z Avstrijo in Italijo takšno zvezo napravil: če napadne z vojsko enega izmed treh zaveznikov samo eden sovražnik, tedaj smeta prva dva zaveznika roke križem držati, če ga primeta dva sovražnika, tedaj pa morata oba dva zaveznika hiteti na pomoč, t. j., če Francoz zgrabi Nemce tedaj lahko Italijani in Avstrijani roke križem Jržijo, jednako tudi Bismark in Italijan mirna ostaneta, če Avstrijo napadne samo Rus; toda če se v Bismarka zaletita Francoz in Rus, potem moramo mi z Italijanom vred Nemcem iti v pomoč. Nemški cesarjevič mudi se na Italijanskem in utrjujejo zvezo Nemčije z Italijo. — Rusi začeli so nasipavati okoli Varšave neznano velikih šanc; v Petrogradu so več nihilistov in morivcev prejšnjega carja k smrti obsodili. — Francozi odpošljejo 2000 vojakov, da branijo v Aziji Tonkin proti Kitajcem, otok Madagaskar bi tudi radi imeli, pa Angleži in Bismark jim delata opovir, Angleži jim tudi branijo zazesti dežele v osrednjej Afriki ob reki Niger. — Angleži pa tudi Nemcem niso privoščili otoka Nove-Guineje blizu Australije ter naglo vzeli otok, da ga Nemci ne pograbi. — Irci so zažgali v Liverpoolu tri velike magacine s pavolo napolnjene, v Enfieldu pa so skušali z bombami nesrečo narediti, pa je spodletelo. — V Indiji je veliko mesto Delhi skoraj vse pogorelo. Več kakor 2000 hiš je uničenih. — V Severni Ameriki je v Kvebeku pogorela zbornica za poslance; v državi Mississippi je vihar vrtimec veliko škode uničil; mesto Beauregrad je razdjano, 23 ljudij ubitih, 90 ranjenih; v mestu Wesson je 27 hiš podrl, 13 ljudij ubil, 60 ranil, pa tudi drugod je veliko škode in nesreče. — Turško vojsko prajzovski oficirji popravljajo. Pa to ni branilo, da nebi Turki v Arabiji tepeni bili. Arabski vstaši so v južnej Arabiji turške vojake pobili in vzeli mesto Marbah.

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Šekovec.)

(Dalje.)

Enako kakor učenosti zdravnikov, kljubovala je tudi skrbi in naredbam državnih uradnikov. Oblastnijam se ne more očitati, da bi ne bile ničesar storile, za tretji kugo in ubraniti njej pot v druge še neokužene kraje. Podukov, ukazov in postav, ki kugo zadevajo, imamo cele kupe. Ker so si pa vse kužne postave več manj podobne, omenimo tukaj samo ono, ki je bila dne 28. oktobra l. 1551 za mesto Dunaj dana in je služila v podlago vsem drugim.

Začne se z obširnim opominjaujem k molitvi in pokori, potem pa sledijo razne točke v zadržanji in ravnaji za časa kuge.

Krčme, v katerih se je vino in pivo točilo smele so le po dnevu biti odprte; žganjarije so ostro prepovedane. Iz okuženega kraja ni smel nihče v mesto; če pa je bil v mestu doma, moral je ostati 30 dni zunaj mesta v tako imenovani kontumaciji.

Tuje berače so iz mesta stirali, domače so pa oskrbljevali na lastne stroške. Po hišah in ulicah se je moralo za snago skrbeti. Vsako sredo in soboto popoldne ob 4. uri se je morala iz vseh studencev voda vlačiti, da so se ulice sesnažile. Vse mlake in kaluže po ulicah, trgih in vesnicah so morali zasipati in gledati za snažnost v vsakem obziru.

Javna kopališča in učilnice bile so za časa kuge zaprte — in tudi drugače se ljudje niso smeli v velikem številu zbirati.

V okužne kraje so bili zdravniki poslani, ki so imeli posebna pooblastila. V pomoč so jim bili ogledniki in zatvorniki dani; prvi so jim pomagali ogledovati bolnike, drugi so pa zapirali okužene hiše. Okuženi hrami so se morali vsak dan po 3—4krat z borovico kaditi in z jesihom kropiti, na dvorišči so pa morali večkrat kuriti.

Ako kateri kraj ni imel bolnišnice, morali so zunaj na prostem postaviti dve precej veliki bajti, — 200 stopinj narazen; ena je služila za bolnišnico, v drugi pa so kontumacirani stanovali.

Je kdo zbolel, moralo se je hitro kužnemu zdravniku naznaniti. Ta je bolnika ogledal. Če ga je spoznal okuženega, poslal ga je takoj v bolnišnico. Le premožnim in imenitnim osebam je bilo dovoljeno, naseliti se 2 ali 3 milje daleč od mesta. Ako so pa hoteli v mestu ostati, morali so biti 40 dnuj v hramu zaprti in na hišne duri se je moral napraviti velik beli križ.

V take hrame, ki so zaradi kuge bili za-

prti, ni smel nihče drugi, kakor zdravnik in od njega odločeni služebniki.

Noben za kugo umrli se ni smel v mestu in okoli cerkve pokopati, ampak le na kužnem pokopališču, ki je bilo zunaj mesta v celo samotnem kraju. Voz, na katerem so mrliča na pokopališče vozili, moral je imeti beli križ, da ga je vsak človek od daleč lahko spoznal in se ga izogibal.

Tujec, ki je prišel od drugod, moral je imeti potrdilo, da pride iz zdravega kraja. Kužni komisarji so morali na to paziti, da so se kužne postave točno izvrševale. Kdor se je le količkaj zoperstavljal, bil je ostro kaznovan.

V poznejših časih je bilo zaukazano še marsikaj drugega. — a kugi, temu groznemu sovražniku človeštva, se ni moglo nič ustavljati, nič pota zabraniti. Naj so ceste bile zagrajene in zavarovane še tako dobro in vse duri zaprte, priplazila se je vendar kuga ravno tako lehko v sredino največjih mest, kakor je vkljub vsej previdnosti našla po deželi pot tudi v celo samotne kočice.

Se je toraj v katerem še neokuženem kraju enega jutra naglo razglasilo, da je v tej ali uni hiši umrl po noči kdo za kugo in da je tudi drugim slabo postalo, — o koliki strah se je polastil vseh prebivalcev! In kako tudi bi ne trepetali strahu, vsaj je vsem bilo le pre-dobro znano, da pred kugo niso nikdar in nikjer zavarovani.

Marsikteri se počuti zdaj še celo dobro; zdrav je, kot riba in morebiti tudi prav dobre volje, pa kakor bi kaka strupena sapa bila po njem pihnila, postane mu slabo, nemu pri delu drugemu v družbi prijatelj.

In zdaj hira, kakor cvetljica, katero je bila slana poparila in zapade prej ali slej črnej smrti. Zopet drugega pa se bolezen loti mahoma z vso močjo, in v istem hipu je tudi po njem.

Kri, od kužnega strupa razvneto kipi in vre po vseh žilah in človek, omamljen od grozne vročine se zgrudi. Za en trenutek se še zave in spozna smrtno nevarnost. Kaj rad bi še odšel grozni smrti, toda zastoj. Udje so mu vže popolnoma odreveneli in noge ga ne nesejo več. Kamar je bil padel, ondi obleži in sklene svoje življenje, — zapuščen od vseh.

(Dalje prih.)

Smešnica 17. Nemškutarski prvak celjski advokat ali dohtar Glantschnigggg prizadeva si svojo nevednost pravilno slovenski pisati s tem nekako poravnovati, da piše robato „bindiško“ brozgo. Naj mu služi sledeče v zgled za nemškutarskega liberalčeka po sili Kmetskega prijatelja: „Herr birt čuješ: Seidl vina, ein Stikl kruha, einen Parcellen pratl mit hren!“

A. B.

Razne stvari.

(Slovensko društvo) prosi, naj mu dotični gospodje hitrej ko mogoče dopošljejo poročilo, kateri politični, davkarski, sodnijski in poštni uradniki so nezmožni slovenščine.

(Čitalnici celjske) so nemčurški ponočnjaki dvakrat šipe na oknih vbili pa dr. Glantschnigg še o tem v svojem Prijatlu ni ničesar čul.

(Tistih 100 fl.) Celjani nemčurji še niso nikomur dali, katere so baje zložili kot nagrado tistemu, ki jim ovadi človeka, ki je cesar-Jožefovo podobo s kamenjem obtolkel, čeravno je „Grazer-Volksblatt“ poročal, da je nekoga nemškega uradnika sin to storil. Svetujemo jim, naj dajo tistih 100 fl. bivšemu komedijantu Besozziju. Zasluga za nemčurje ima dovolj z brezobzirnim psovanjem na Slovence in za žejo bi mu 100 fl. več časa služilo.

(Smreke) kradejo pri sv. Martinu v Rožni dolini. Kajbiču so jih posekali 140.

(Kosmata „laž“) je v zadnjem „Prijatlu“. Lisjak pravi, da je Slovensko društvo v Šoštanju sklenilo za cesarjevo svečanost uporabiti samo cesarske in slovenske zastave, štajerske pa v nemar puščati. To ni res; kajti v dotični resoluciji sploh o nobenih zastavah ni govora. Nachtwachterca je se tukaj najprvle zglasila; čudno pa je, zakaj dr. Glantschnigg, ta nemškutarski prvak, slovenske resolucije ne bere, preden o njej poroča. Če slovenski ne ume, pa bi naj „Südsteirische Post“ bral, tam je resolucija nemški tiskana.

(Celjski brivec) Jožef Gros se je pretečeno saboto zjutraj obesil v svojem stanovanju. Neprenosljive bolečine so ga spravile tako daleč.

(Volitve v okrajni zastop Celjski) so se danes izvršile. Načelnikom je voljen g. notar Sajovic, namestnikom g. dr. Glantschnigg; kot odborniki pa gg.: Lenko, Jelek, Negri, Žuža, Stiger, Zangger. V načelništvu je tedaj ostalo pri starem — le nemškutarski prvak je vplezal, mož ki ne plačuje nobenih okrajnih doklad. To je le pri zagrizenih liberalcih in nemčurjih mogoče.

(Vojaške vaje) vršijo se od 30. aprila do 12. maja za pjonirje v Ptuj, od 28. maja do 9. junija za 47. regiment v Mariboru, in za 87. regiment v Ptuj in Gradci, za 9. in 27. lovski bataljon v Gradci in za 20. lovski bat. v Celji.

(Ljubljanski Zvon) objavil je v 4. zvezku: Cyclamen, Pisma iz Zagreba, Po mladostni dobi. Bajke in povesti o Gorjancih. Naše obzorje. V spomin 125letnice Vodnikovega rojstva, Na bregu, Vita vitae meae, Vrlemu možu, Če moraš od tod. Poslednje pismo, Knez Pesmarko, Ivan Šolar in dr. Kočever, Slovenska